

การวางแผนทางภาษี สำหรับธุรกิจ SMEs (ฉบับ Do it yourself)

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษีธุรกิจ

โครงสร้างภาษีของประเทศไทย จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ภาษีทางตรง (Direct Tax) คือ ภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ต้องเป็นรับภาระภาษีไว้ทั้งหมดไม่สามารถผลักภาระให้กับผู้อื่นได้ เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย เป็นต้น

2. ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) คือ ภาษีที่จัดเก็บจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้นำเข้าสินค้า โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถผลักภาระภาษีไปยังผู้บริโภคได้ เช่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ เป็นต้น

ทั้งนี้ หากกล่าวถึงภาษีในการดำเนินธุรกิจ ต้องมีความเข้าใจเบื้องต้นก่อนว่า ธุรกิจแต่ละประเภทเสียภาษีแตกต่างกัน เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคลจัดเก็บจากกำไรสุทธิของบริษัท หรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หากทำธุรกิจเครื่องดื่มต้องชำระภาษีสรรพสามิต หากทำธุรกิจส่งออกต้องชำระภาษีศุลกากร หากทำธุรกิจหอพักต้องชำระภาษีภาษีโรงเรือนและที่ดิน หากมีการติดป้ายเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้าต้องชำระภาษีป้าย นอกจากนี้ ภาษีแต่ละประเภทต่างมีสิทธิประโยชน์แตกต่างกัน เช่น การลดอัตรา การยกเว้น การหักค่าใช้จ่าย การหักค่าเสื่อม โดยข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ประกอบการ SMEs ควรมีความรู้และความเข้าใจเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การลดต้นทุนผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ การจัดเก็บภาษีของประเทศไทย ยังจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การจัดเก็บโดยรัฐบาล อาทิ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม และการจัดเก็บโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย รายละเอียดตามตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล และสัดส่วนภาษีทางตรง-ทางอ้อมของประเทศไทย

ปีงบประมาณ	2550		2551		2552		2553		2554 (8 เดือน)	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
1. ภาษีทางตรง	643,149	43.04	739,531	44.79	680,980	45.20	730,538	41.43	556,442	42.15
- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	192,795	12.90	204,847	12.41	198,095	13.15	208,374	11.82	163,562	12.39
- ภาษีเงินได้นิติบุคคล	384,619	25.74	460,650	27.90	392,172	26.03	454,565	25.78	320,383	24.27
- ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	65,735	4.40	74,033	4.48	90,712	6.02	67,599	3.83	72,497	5.49
2. ภาษีทางอ้อม	851,292	56.96	911,734	55.21	825,646	54.80	1,032,946	58.57	763,773	57.85
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม	434,272	29.06	503,439	30.49	431,775	28.66	502,176	28.48	378,747	28.69
- ภาษีธุรกิจเฉพาะ	34,406	2.30	25,133	1.52	18,099	1.20	22,892	1.30	22,248	1.69
- อากรแสตมป์	7,137	0.48	7,724	0.47	7,488	0.50	8,735	0.50	6,558	0.50
- ภาษีสรรพสามิต	286,963	19.20	277,994	16.84	290,693	19.29	405,462	22.99	291,324	22.07
- อากรนำเข้า-ส่งออก	88,514	5.92	97,445	5.90	77,591	5.15	93,681	5.31	64,897	4.92
รวม	1,494,441	100.00	1,651,265	100.00	1,506,626	100.00	1,763,484	100.00	1,320,215	100.00

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

เรียบเรียงข้อมูลโดย ส่วนวางแผนด้านปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ สำนักแผนยุทธศาสตร์และนโยบาย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมายเหตุ : ปีดังกล่าวข้างต้น คือ ปีงบประมาณ

ตารางที่ 2 รายได้จากภาษีอากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บเอง

ปีงบประมาณ	2542		2543		2544		2545		2546	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	7,696.10	81.00	8,326.70	73.33	9,067.64	73.84	10,045.08	75.22	10,760.69	74.61
ภาษีบำรุงท้องที่	752.10	7.92	766.81	6.75	705.36	5.74	807.25	6.04	833.94	5.78
ภาษีป้าย	814.30	8.57	834.11	7.35	881.40	7.18	949.51	7.11	1,031.24	7.15
อากรฆ่าสัตว์	68.20	0.72	52.36	0.46	91.72	0.75	51.91	0.39	57.86	0.40
อากรรั้งนกอีแอ่น	170.60	1.80	78.95	0.70	85.29	0.69	92.23	0.69	222.60	1.54
ภาษีบำรุงท้องที่จากยาสูบ	-	-	1,060.06	9.34	1,294.49	10.54	1,198.17	8.97	1,310.95	9.09
ภาษีบำรุงท้องที่จากน้ำมัน	-	-	221.34	1.95	123.69	1.01	139.44	1.04	132.72	0.92
ภาษีบำรุงท้องที่จากโรงแรม	-	-	15.32	0.13	30.74	0.25	71.49	0.54	72.35	0.50
รวม	9,501.30	100.00	11,355.65	100.00	12,280.33	100.00	13,355.08	100.00	14,422.34	100.00

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

เรียบเรียงข้อมูลโดย ส่วนวางแผนด้านปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ สำนักแผนยุทธศาสตร์และนโยบาย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หมายเหตุ : ปีดังกล่าวข้างต้น คือ ปีงบประมาณ

จากตารางข้างต้น สามารถตั้งสมมติฐานได้ว่า รายได้ที่รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ คือ ส่วนของรายจ่ายภาคธุรกิจและบุคคลธรรมดา จึงได้ข้อสรุปเพื่อการการวางแผนทางภาษี สำหรับธุรกิจ SMEs ได้ดังนี้

1. ภาษีทางตรง (Direct Tax) ที่เป็นรายจ่ายภาคธุรกิจและบุคคลธรรมดามากที่สุด คือ
  - ภาษีเงินได้นิติบุคคล (ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บ)
  - ภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ)
2. ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) ที่ผู้ประกอบการผลักภาระให้ผู้บริโภคได้มากที่สุด คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) ผู้ประกอบการสามารถผลักภาระไปยังผู้บริโภคได้ ดังนั้น การวางแผนทางภาษี สำหรับธุรกิจ SMEs ในที่นี้ จะประกอบด้วย การวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคล และการวางแผนภาษีโรงเรือนและที่ดิน ซึ่งรายละเอียดจะได้กล่าวรายละเอียดในตอนต่อไป